

Representantforslag 29 S

(2014–2015)

fra stortingsrepresentantene Kjersti Toppe og Gerd Eli Berge

Dokument 8:29 S (2014–2015)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjersti Toppe og Gerd Eli Berge om å innføre krav om innholdsmerking av alkoholholdig drikk

Til Stortinget

Bakgrunn

Ifølge Verdens helseorganisasjon (WHO) er alkoholbruk én av de tre viktigste risikofaktorene for dårlig helse og tidlig død i Europa. I Norge er den nasjonale strategien for arbeidet med alkohol nedfelt i Meld. St. 30 (2011–2012) Se meg! En helhetlig rusmiddelpolitikk. Målet i den nedfelte strategien er å bremse økningen i alkoholforbruket, redusere forekomst av alkoholrelatert sykdom og øke befolkningens kunnskap om sammenhengen mellom alkohol og helse. Gjennomsnittsforbruket i Norge ligger nå på nærmere åtte liter ren alkohol i året. Dette er en økning på 40 prosent i løpet av de siste 20 årene (ifølge Folkehelseinstituttet 2014).

Forslagsstillerne synes det er viktig å øke befolkningens kunnskap om sammenhengen mellom alkohol og helse. Næringsmidler som selges i Norge må ha en innholdsdeklarasjon, men alkohol er i dag unntatt dette kravet. Alkoholholdig drikk kan dermed selges i Norge uten krav til at produsent eller importør gir informasjon om produktet til forbrukerne. Forbrukerne sikres dermed ikke tilgang til helt basal produktinformasjon slik som ingredienser og kaloriinnhold.

Merking av næringsmiddel er i dag regulert av «Forskrift om merking mv. av næringsmiddel» (Lovdata 1993). I § 14 Unntak fra krav om å merke ingrediensliste, er drikkevarer med mer enn 1,2 volumprosent alkohol inkludert. Alkohol er også unndratt re-

gulering på matvaremerking fra EU (EU Regulation 1169/2011). Regulering fra EU er kun et minimumskrav, slik at enkeltland kan gå ut over denne reguleringen dersom det er et nasjonalt ønske.

Forslagsstillerne mener at unntaket fra merkeordningen for næringsmidler som alkoholindustrien har, svekker forbrukerrettighetene. Forbrukerne må sikres retten til å vite innholdet i mat- og drikkevarer. Det må også gjelde for alkoholholdig drikk. EU har i ulike direktiver tillatt mer enn 50 ulike tilsetningsstoffer i vin (jf. Actis-notat 3:2014, Rett til å vite – merking av alkohol). Disse tilsetningsstoffene kan også være allergiutløsende (allergener). Egg, melk, gluten, sulfitter og aminer er noen av de vanligste allergenene som kan finnes i ulike alkoholholdige drikker. For enkelte grupper, slik som personer med allergi og personer med diabetes, er det ekstra viktig å kjenne innholdet i alkoholholdig drikk. Ifølge Verdens helseorganisasjon er ikke-smittsomme sykdommer den største årsaken til for tidlig død i verden. Overvekt er en risikofaktor i denne sammenheng. Alkoholholdig drikk har et betydelig kaloriinnhold, og informasjon om energiinnhold og alkoholenheter er viktig dersom forbrukerne skal kunne ta kunnskapsbaserte valg.

Forslagsstillerne viser til Meld. St. 30 (2011–2012) der den rød-grønne regjeringen skriver følgende:

«I løpet av de siste 10–15 årene er det utviklet felles krav til merking av innhold i næringsmidler i EU- og EØS-området. Det er forbrukerorganisasjonene og helsemyndighetene som har drevet fram merke-regler for næringsmidler. Innføring av merking av alkoholholdige drikkevarer er utsatt i EUs organer flere ganger. Det er derfor i dag ikke krav til merking av ingrediens- og energiinnhold av alkoholholdig drikk, slik det er for andre næringsmidler. Det er særlig vinprodusentene som ikke har ønsket slik merking. Vinmonopolet har registrert økende forespørsel fra kun-

der om innholdsinformasjon, særlig gjelder det for vin.

Forbrukerne bør kunne forvente informasjon om innholdet i alle varer, det gjelder også alkoholholdige drikkevarer. Innholdsmerking bør derfor vurderes som et forbrukerpolitisk tiltak. Innholdsmerking kan blant annet også vise at de alkoholholdige drikkene inneholder mye sukker. Regjeringen mener at det bør arbeides for å innføre krav til slik merking også av alkoholholdig drikk.»

Regjeringens beslutning om å arbeide for å innføre krav om innholdsmerking av alkoholholdig drikk, fikk tverrpolitisk tilslutning av en samlet helse- og omsorgskomiteé i Innst. 207 S (2012–2013):

«Komiteen viser til at regjeringen mener det bør arbeides for å innføre krav til innholdsmerking av alkoholholdig drikk. Komiteen er enig i dette.»

Forslagsstillerne etterlyser en mer offensiv holdning og snarlig oppfølging av dette kravet. Innholdsmerking er allerede innført i mange andre land. Det bør så snart som mulig innføres krav om innholdsmerking av alkoholholdig drikk også i Norge. Krav om innholdsmerking må, etter forslagsstillerne syn, omhandle både merking av alkoholinnhold (prosent og antall glass/enheter per flaske) og opplysning om ingrediens- og kalorimerking. Norge har gått foran i folkehelsearbeidet på mange områder. Norge bør også være med på å sette en ny standard for forbrukerinformasjon på alkohol, slik at forbrukerne kan gjøre kunnskapsbaserte helsevalg.

I stortingsmeldingen om rusmiddelpolitikk ble advarselsmerking av alkohol også vurdert, men ikke innført da Stortinget viste til utviklingen på EU-nivå og at informasjon om helseskader av alkohol inntil videre skulle skje på andre måter. Forslagsstillerne tar ikke opp spørsmålet om advarselsmerking i dette forslaget, men ser det som naturlig at dette spørsmålet blir vurdert i den varslede folkehelsemeldingen fra regjeringen.

Forslagsstillerne merker seg at regjeringen har sendt på høring utkast til forslag om endring i reklameforbudet for alkohol. I høringsnotatet argumenteres det med behovet for å imøtekomme forbrukernes behov og forventninger til faktainformasjon om alkoholholdig drikk. Forslagsstillerne mener det viktigste grepet for å forbedre forbrukerinformasjonen om alkoholholdig drikk, ikke er å endre reklameforbudet, men å gå vekk fra dagens unntaksordning og sette samme krav til innholdsdeklarasjon til alkoholholdig drikk som til andre mat- og drikkevarer som blir solgt i Norge.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen innen utgangen av 2015 innføre krav om innholdsmerking av alkoholholdig drikk i Norge.

11. november 2014